

הנחיות להוראת המצגת "משיחת דוד – שמואל א פרק ט"ז"

רקע: פרק זה עוסק במשיחתו של דוד למלך כאשר אלוהים מואס ועוזב את המלך הקודם – שאול. כבר למדנו במצגת - [שאול ודוד במערה](#) על היחסים המורכבים של שאול ודוד. אתם מוזמנים להציע לתלמידים בנוסף למצגת זו גם פעילויות להבנת הפרק, הנמצאות במקראנט ילדים:
<http://comics.mikranet.org.il/comix3.html>

אפשר לבצע כפעילויות מקדימות למצגת או כסיכום – לראות שהבינו את הפרק.

קהל היעד: מתאים לתכנית הלימודים של כיתה ה.

משך הפעילות: אפשר להציג את המצגת כולה בשיעור 1, אך אפשר לפתוח את השיעור רק בחלק של המוזיאון, או לחלק את המצגת ל-2 – בשיעור אחד המוזיאון ובשיעור השני הקומיקס ושאר השקופיות.

הערה: המצגת מלווה בקטעי קול. מומלץ להפעיל במקומים.

שקופית 1: שקופית פתיחה

שקופית 2:

מה בשקופית? שקופית אנימציה, שבה המדריכה מציגה את עצמה ואת המוזיאון שאנחנו נבקר בו ונראה פריטים שונים הקשורים בדוד המלך. יצירות אומנות, מלון המלך דוד, רחוב על שמו ועוד.

איך כדאי להפעיל את התלמידים?
אפשר לעשות בעצמכם שיחת הקדמה עם התלמידים – מה אתם יודעים על דמותו של דוד? האם שמעתם עליו? כמה תלמידים כאן מכירים אדם שקוראים לו דוד? אילו מקומות אתם מכירים שנקראו

על שמו של דוד המלך? מה לדעתכם נראה במוזיאון כזה? אם הייתם מקימים מוזיאון כזה, מה הייתם מציגים בו? ביקרתם פעם / אתם מכירים מוזיאון שמוקדש לאישיות מסוימת? (למשל מוזיאון אנה פרנק).

הצעה להרחבה: משימה הביתה: התלמידים יחפשו בבית פריטים נוספים שאפשר להוסיף למוזיאון.

שקופית 3:

מה בשקופית? סיור עצמי במוזיאון. על התלמידים לשוטט בין יצירות האומנות השונות ובין הפריטים השונים ולהתרשם מהם.

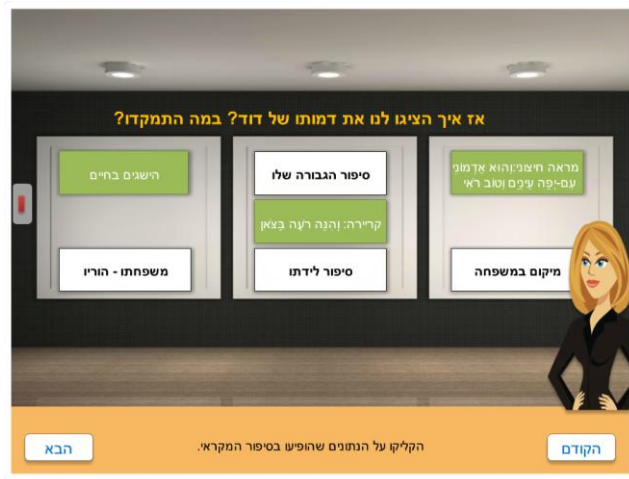
איך כדאי להפעיל את התלמידים? אפשר להזמין מתנדב שילחץ על היצירות השונות. סדר הצפייה אינו משמעותי – לבחירת התלמידים בזמן השיטוט במוזיאון אפשר לתת לתלמידים משימות שונות כגון: אספו מידע על דמותו של דוד המלך, מה למדתם על דמותו בעקבות הביקור במוזיאון, בחרו פריט אחד שהכי עניין אתכם במוזיאון ושתפו את הכיתה, בחרו פריט אחד וחקרו ובדקו עליו בבית או באינטרנט (יצירת אומנות, אדם או מקום).

שקופית 4:

מה בשקופית? לאחר שראינו עד כמה השפיע דוד על תרבותנו ועד כמה הוא דמות חשובה ענו על השאלה – כיצד לדעתכם הציגו את דמותו בתנ"ך? מהם הפריטים הראשונים שהתנ"ך יבחר לספר לנו על דמות חשובה זו?

איך כדאי להפעיל את התלמידים? על התלמידים לסמן את הנתונים שלדעתם יופיעו בסיפור המקראי. כדאי לבקש מהתלמידים לנמק את בחירותיהם; מדוע לדעתם יבחרו להציג דווקא את משפחתו של דוד וכו'. אפשר לשאול אותם על דמויות אחרות שהם מכירים מהתנ"ך – כיצד הן הוצגו? האם הם זוכרים את משה למשל?

אנחנו כבר יודעים שדוד הופך להיות מנהיג – מלך, אילו תכונות חשוב לנו שיהיו לאדם שניהיג אותנו? אפשר לעבור לשיחה על ימינו – אילו תכונות חשוב לכם שיהיו לראש העיר שלכם? האם הקריירה הקודמת, המראה שלו, הרקע המשפחתי שלו וכו'.

שקופית 5:

מה בשקופית? צפייה בסרטון.

איך כדאי להפעיל את התלמידים? אפשר לבקש מהתלמידים בזמן הצפייה לשים לב כיצד התנ"ך בוחר להציג את דוד.

שקופית 6:

מה בשקופית? לאחר הצפייה בסרטון – איך דוד מוצג בתנ"ך?

איך כדאי להפעיל את התלמידים? סמנו עם התלמידים את הנתונים אשר הסיפור המקראי בחר להציג על דוד. כאשר נסמן נתון מתאים יופיע גם הציטוט המתאים לו.

שאלות לדיון:

- האם הופעתם מהדרך שבה דמותו של דוד מוצגת?
- במה שונה הייצוג שלו ממה שציפיתם?
- אילו מבין הנתונים הפתיעו אתכם?
- אפשר לערוך עם התלמידים טבלה – צפוי ומצוי.
- האם ידעתם לחזות מה יספרו לנו על דוד?

שקופית 7:

מה בשקופית? גישתו של שמואל – מהו, לדעתו של שמואל, הנתון החשוב ביותר לבחירת מנהיג?

איך כדאי להפעיל את התלמידים? מה התלמידים עושים?

אנו רואים כי שמואל הושפע מהמראה החיצוני וחשב כי הוא החשוב ביותר, ועל כן אלוהים אומר לו לא להביט במראה ובגובה. אפשר לשאול את התלמידים: מדוע לדעתכם הושפע שמואל מהמראה החיצוני? האם אתם יכולים להזדהות איתו? מה הגובה/המראה החיצוני בכלל יכולים לדעתכם להגיד על האדם? האם הופעה חיצונית יפה יותר עוזרת למילוי תפקיד? האם חשוב שמנהיג יראה טוב? האם גם לכם קרה שמראה חיצוני השפיע עליכם מבלי ששמתם לב לכך? רוצים לשתף את הכיתה באירוע כזה?

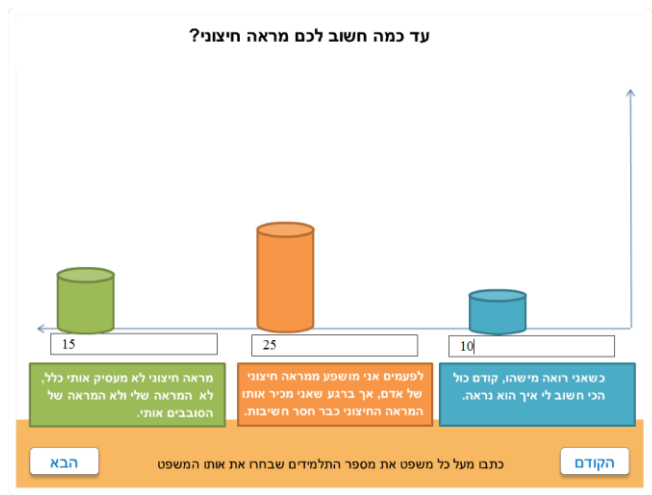

שקופית 8:

מה בשקופית? שקופית סקר – עד כמה אתם מושפעים ממראה חיצוני?

איך כדאי להפעיל את התלמידים? ערכו סקר בכיתה: אפשר בהצבעה או בפתקים אנונימיים, כאשר כל תלמיד צריך להצביע למשפט שהוא הכי מזדהה איתו. אם יש תלמיד שאינו מזדהה עם

המשפטים, לתת לאותו תלמיד לנסח משפט משלו. ערכו דיון על התפלגות ההצבעה בכיתה – האם רוב הכיתה הולכת שבי אחר מראה חיצוני או שיש חלוקה בין המשפטים..

אפשר גם לתלות את המשפטים במקומות שונים בכיתה ולבקש מכל תלמיד להיעמד תחת המשפט שהוא מזדהה איתו. כעת אפשר לבקש מתלמיד אחד מכל קבוצה לנמק את בחירתו ולהסביר למה בחר באותו המשפט.

שאלות לדיון:

- האם אתם מרגישים שבכיתה שלכם או בבית-הספר שלכם הילדים היפים יותר מקובלים יותר? האם ילדים שנראים פחות טוב הם פחות מקובלים בגלל המראה שלהם?
- האם היופי חשוב לכם כשאתם בוחרים חבר או חברה?

שקופית 9:

ומה אלוהים חושב על כך?

סמנו מבין הציטוטים איזה ציטוט מתאר את עמדתו של ה' ביחס לתגובתו של שמואל:

- כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים ויהוה יראה ללבב
- עד-מתי אתה מתאבל אל-שאול ואני מאסתיו ממלך על-ישראל
- קום משכהו כי-זה הוא

הקליקו על הפסוק המתאר את עמדתו של ה' ביחס לתגובתו של שמואל.

הבא הקודם

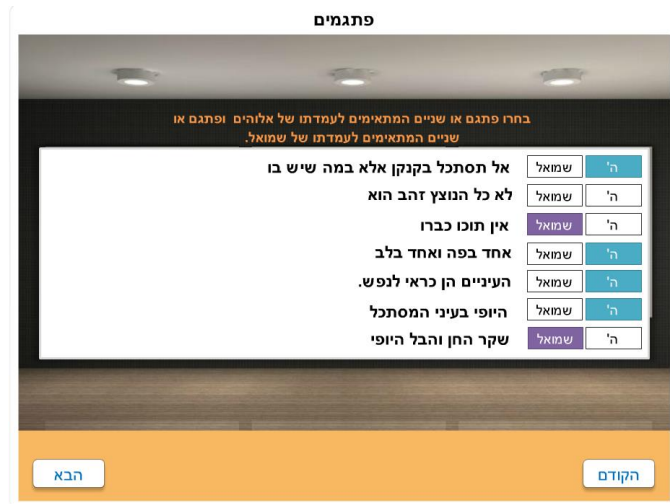
מה בשקופית? ומה אלוהים חושב על זה? בשקופית זו נגלה מהי דעתו של אלוהים.

איך כדאי להפעיל את התלמידים? על התלמידים למצוא מבין הציטוטים את הציטוט המתאר את תגובת אלוהים לגישתו של שמואל. מדובר באפשרות הראשונה – "כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב..". בקשו מהתלמידים לפרש ציטוט זה. למה בעצם אלוהים מתכוון? מה פירוש הציטוט? מהן תחושותיו כלפי תגובתו של שמואל – האם הוא כועס עליו, מותח עליו ביקורת? או פשוט מנסה ללמד אותו דרך שונה..

שאלה לדיון:

האם יכול להיות שיופי אינו רק עניין של מראה חיצוני? מה דעתכם?

שקופית 10:

מה בשקופית? רשימת פתגמים העוסקים כולם במראה חיצוני.

איך כדאי להפעיל את התלמידים?
על התלמידים למצוא פתגם המתאים לגישתו של אלוהים ופתגם המתאים לגישתו של שמואל. אפשר לחלק לתלמידים את הפתגמים עם הפירוש המילולי שלהם כדי לעזור להם, או לפרש עימם בתחילה את כל הפתגמים – לראות שהם מבינים אותם..

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו – חשוב יותר להסתכל על פנימיותו ועל תוכנו של דבר מסוים, מאשר על חיצוניותו.

לא כל הנוצץ זהב הוא – דברים הנראים טובים ויפים בתחילה עלולים להתברר כבעלי תכונות אחרות לחלוטין.

אין תוכו כבד – מחשבותיו אינן עולות בקנה אחד עם התנהגותו. בדרך כלל נהוג לייחס את הביטוי למי שאינו נוהג ביושר ובכנות אלא בצביעות ובדו־פרצופיות.

אחד בפה ואחד בלב – מדבר על כוונותיו או מבטיח, אך בלבו חושב ומתכנן לעשות אחרת; חוסר כנות.

העיניים כראי לנפש – העיניים, החיצוניות, משקפות את הנעשה בנפשו, בפנימיותו של האדם.

היופי בעיני המסתכל – כל אחד רואה דברים אחרת, אין משמעות לדברים עצמם – מה שמשנה זה איך האדם רואה אותם.

שקר החן והבל היופי – החיצוניות של אדם היא שקר והבל (כלום) ואינה משמעותית, יכולה להוליך שולל.

שאלה לדיון:

האם אתם מסכימים עם הרעיון של כל אחד מהפתגמים?

שקופית 11:

מה בשקופית? איך בסופו של דבר- דוד, המנהיג הנבחר מתואר..

איך כדאי להפעיל את התלמידים? שימו לב – איך דוד מתואר בסוף? למה בחרו בו להנהיג?

בתחילת המצגת מתארים לנו את הקריירה שלו כרועה צאן, אולי כדי להראות שהוא רחמן ומסוגל לדאוג לעם כפי שדאג לצאן. מה שמוזר הוא, כי בנוסף מתואר לנו גם מראהו של דוד: "והוא אדמוני עם יפה עיניים וטוב רואי". שאלו את התלמידים האם מוזר לדעתם שלאחר המסר שאלוהים מנסה להעביר – שלא צריך להסתכל על החיצוניות, כאשר מתארים את דוד, את המנהיג הנבחר, שוב מתוארות תכונות חיצוניות שלו? האם לדעתכם יש כאן סתירה עם המסר של הסיפור?

בקשו מהתלמידים להציע פתרונות אפשריים לסתירה זו.

- אולי הכוונה ב"יפה עיניים" היא כמו בביטוי "העיניים כראי לנפש", העיניים כאן אינן מתארות באמת חיצונית, אלא את פנימיותו של דוד.

- ייתכן ואלוהים מואס בתכונות חיצוניות לוחמניות – אלוהים מואס בשאול, שמלך לפני דוד, שאול מתואר כגבוה – משכמו ומעלה. תיאורו של דוד הוא לא של מנהיג

חזק וגדול אלא להיפך, יפה, אדמוני, טוב רואי – נער ג'ינג'י עדין.

בסוף אפשר לשאול את התלמידים – מה לדעתם המסר של הפרק? מה הם חושבים שפרק זה מנסה ללמד אותנו.

אפשרויות:

לא לתת חשיבות לחיצוניות.

אלוהים היחיד שידע הכול – קטנות האדם אל מול האל.

מסר כנגד שיטת הנהגתו של שאול – מחפשים מנהיג אחר.. שונה..

- תנו לתלמידים להגיד מהי השורה התחתונה לדעתם – או מהו המסר החשוב ביותר שנלמד מפרק זה. אפשר לבקש מכל אחד לנסח שורה של המסר העיקרי, או משפט המתמצת את משמעות הפרק לדעתם.